

Ксанти. — Българската политика. Консерваторитѣ били слаби, топ. Цанковъ билъ днесъ при него, искалъ conciliation [спогаждане], ала партиитѣ си недовѣрвали, и на екзарха не вѣрвалъ. Образованието въ България, полуцивилизация, четенето на запретени книги въ Русия по семинариитѣ: „ако и азъ бѣхъ се училъ въ Русия и азъ щѣхъ да чета запретени книги и щѣхъ да стана социалистъ или нихилистъ; ала въ Парижъ азъ слушахъ сказкитѣ и речитѣ на социалиститѣ изъ предградията и останахъ консерваторъ“. Агитациитѣ противъ религията и авторитета. Какъ Груевъ преди много години агитиралъ като учителъ противъ черковнитѣ обреди, ала това е било борба за подкопаване авторитета на грѣцкитѣ владици. — Изключването на опаснитѣ народни представители било необходимо, особено на малолѣтнитѣ. Цивилизацията на сѣрбитѣ, познавалъ я отъ Парижъ. Необходимостта отъ класицизма. Робертъ колежъ давалъ само подготовка, тамъ четѣли Buckle, Спенсера и мислѣли, че това е всичко. Спомена и за възможността да се прокаратъ реформи въ Македония отъ Румелия, безъ чужди войски не щѣло да може; следъ свѣршване на реформитѣ въ Армения.

Това бѣха главнитѣ мисли на нашия разговоръ и най-интереснитѣ данни. Той трая около 2 часа, ако бѣше стенографиранъ, би послужилъ чудесно като исторически материалъ, като паметникъ на времето. Un homme imposant, d'un calme vénérable, encore jeune, avec un grand horizon, un vrai homme d'état [единъ внушителенъ човѣкъ, съ удивително спокойствие, още младъ, съ голѣмъ крѣгзоръ, единъ истински държавенъ мжжъ].

Отидохъ въ княжеската канцелария. Вечеръта излѣзохъ на разходка съ Стоилова и Спаса. Срегнахме въ две редици — Миларова, Коева и Бръшлянова, поздравиха, въ другата — Сукнарова, Каравелова и Лѣотича. Сукнаровъ поздравя humblement [смирено]. Каравеловъ въ бѣлъ шаекъ съ кафяво пардесю, съ ржце отзадъ подъ пардесюто, бѣше вперилъ очи другаде, за да не ни види. Сто крачки задъ тѣхъ Хитрово и Лишинъ. — Че сжществува емиграция на българи, които притежаватъ нѣкакъвъ душевенъ или материаленъ капиталъ (Дриновъ, Станишевъ, Теохаровъ, Евлогий), това вече само по себе си свидетелствува за нездравината на досегашното положение на нѣщата. — Вчера излѣзе Държавенъ вестникъ съ указа за tribunaux militaires [военнитѣ сждилища]. Освенъ нѣколко незначителни слухове, очевидно бѣше, че до вечеръта още нищо не бѣше се разчуло. Презъ нощта писахъ на Дринова (вече за Държавния съветъ) и на Гешова.

Днесъ князътъ бѣше цѣлъ день на излетъ въ манастира св. Илия при Искърския проломъ, съ Thielau, Хитрово, Лишинъ и т. н. — У мене дойде Натанаилъ, каза ми, нека